

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพ ของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และเปรียบเทียบเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงในรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น วิธีดำเนินการวิจัยจึงจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ

การดำเนินการวิจัยในส่วนนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยรวม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา-สังเคราะห์ และวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพ สมรรถภาพเชิงวิชาชีพ การพัฒนาสมรรถภาพ สมรรถภาพหรือคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพเชิงวิชาชีพที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจในปัจจุบัน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน ดังนี้

1.2.1 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจาก 2 แหล่ง รวม 10 คน คือ

1.2.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษา การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นอาจารย์ผู้สอนประจำของสถาบันอุดมศึกษาและกำลังเป็นผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษานั้น ณ วันที่สัมภาษณ์

1.2.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานธุรกิจเอกชน ด้านการบัญชี การตลาด การเงิน การจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับผู้บริหารของแต่ละด้าน จำนวน 5 คน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ก)

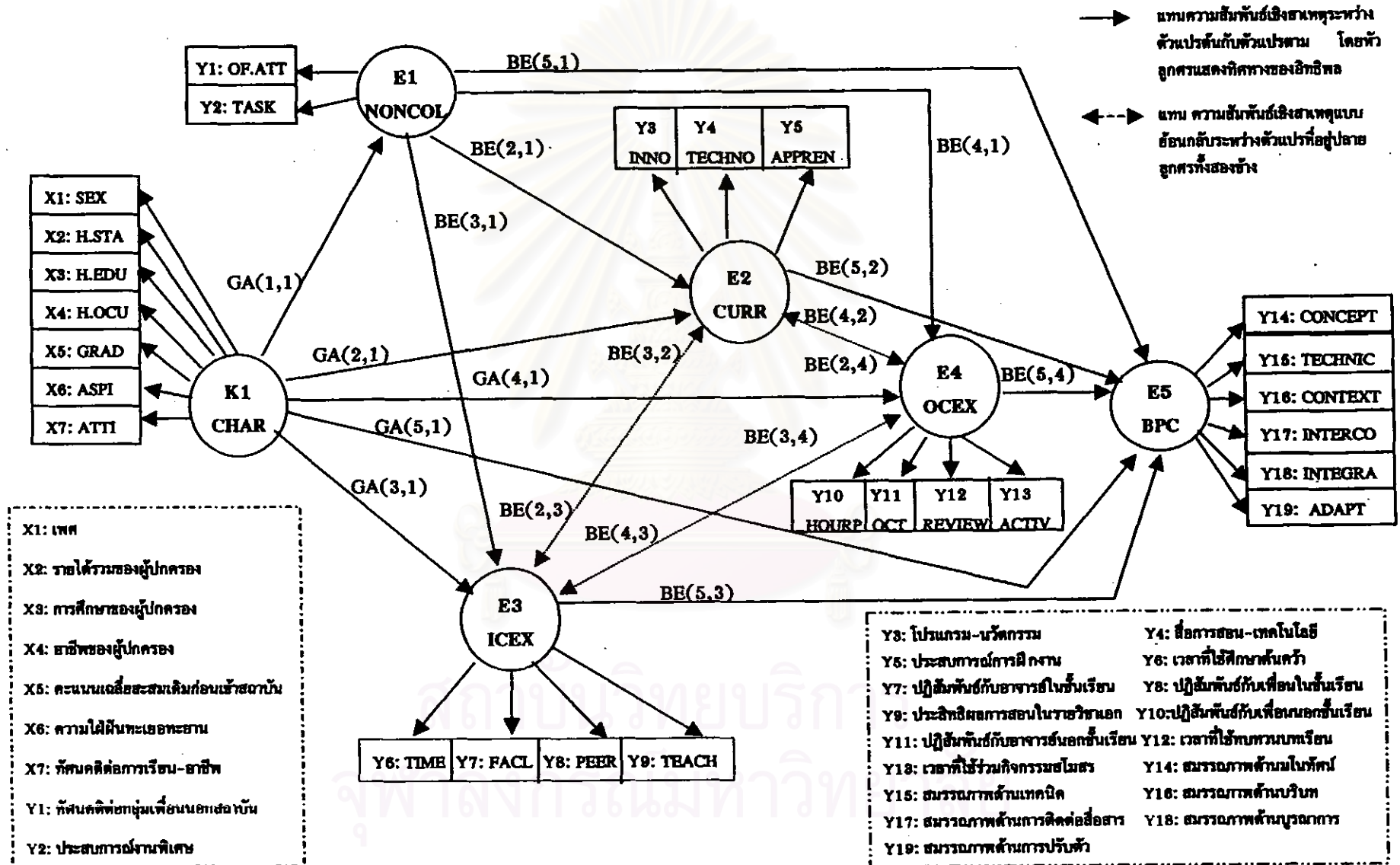
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบปลายเปิด ประเด็นคำถามมี 2 ประการ คือ สมรรถภาพเชิงวิชาชีพที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจในปัจจุบัน และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพสาขาบริหารธุรกิจ จำนวน 1 ฉบับ

1.2.2 สํารวจจากนิสิตนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจในปัจจุบันรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวม 62 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาบริหารธุรกิจ ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 32 คน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยรายข้อ ดังนี้

4.56 - 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญมากที่สุด / มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สุด / มีอิทธิพลมากที่สุด
3.56 - 4.55	หมายถึง	มีความสำคัญมาก / มีความจำเป็นอย่างยิ่ง / มีอิทธิพลมาก
2.56 - 3.55	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง / มีความจำเป็นปานกลาง / มีอิทธิพลปานกลาง
1.56 - 2.55	หมายถึง	มีความสำคัญน้อย / มีความจำเป็นน้อย / มีอิทธิพลน้อย
1.00 - 1.55	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยที่สุด / มีความจำเป็นน้อยที่สุด / มีอิทธิพลน้อยที่สุด

1.3 สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีในข้อ 1.1 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 1.2 นำมากำหนดกรอบในการนิยามสมรรถภาพเชิงวิชาชีพ และจัดจำแนกปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ โดยประมวลจากผลทั้งหมดในขั้นตอนที่ 1 เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า จำนวนรายวิชาที่ศึกษาไม่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพและจากการศึกษารายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสาขาบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัย/สถาบันกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จำนวนรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตของวิชาชีพเฉพาะสาขามีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสมมติฐานที่ปรับปรุงใหม่จึงได้ตัดตัวแปรสังเกตได้ : จำนวนรายวิชาที่ศึกษา (COURSE) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของตัวแปรภายในแผนผังหลักสูตร-โปรแกรมการเรียน ออกจากโมเดล ได้เป็นโมเดลการวิจัยสมมติฐานตามภาพที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 32 ตัวแปร เป็นตัวแปรภายนอกแผนผัง 1 ตัวแปร ตัวแปรภายในแผนผัง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 26 ตัวแปร

ภาพที่ 5 โมเดลสมรรถภาพเชิงวิชาชีพสาขาบริหารธุรกิจสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ หรือโมเดลสมรรถภาพเชิงวิชาชีพสาขาบริหารธุรกิจสมมติฐาน ดังนี้

3.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงทั้งหมด ในโมเดลสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ โดยใช้กรอบตามตารางโครงสร้างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (รายละเอียดของตารางโครงสร้างแบบสอบถาม ในภาคผนวก ค) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ และแบบวัดจำนวน 2 ฉบับ รวม 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการศึกษาในสถาบัน /มหาวิทยาลัย และความใฝ่ฝันในอนาคต แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของนิสิตนักศึกษา เป็นข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง รูปแบบคำถามเป็นแบบเลือกตอบคำตอบเดียว จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ จำแนกเป็น สถานภาพส่วนตัวและสถานภาพครอบครัว โดยที่สถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ (X1) สถานศึกษาและสาขาวิชาเอก สถานภาพครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครองที่เป็นรายได้หลักของครอบครัว (X4) รายได้รวมต่อเดือนของผู้ปกครอง (X2) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (X3) ซึ่งผู้ปกครองหมายถึง พ่อ-แม่ หรือผู้ปกครองในกรณีที่ไม่มีพ่อ-แม่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการเรียน วัดตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมเดิมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย/สถาบัน (X5) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปัจจุบัน ซึ่งวัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมถึงชั้นปีที่ 4

ส่วนที่ 3 ประสบการณ์ด้านวิชาชีพวัดตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ ประสบการณ์การฝึกงาน (Y4) และประสบการณ์การทำงานพิเศษในสาขาวิชาเอก (Y2)

ตอนที่ 2 หลักสูตร-การเรียนการสอน เป็นข้อมูลประเภทข้อเท็จจริงและความคิดเห็น จำนวน 15 ข้อ รูปแบบคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ 5 ช่วง วัดตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ โปรแกรมการเรียนที่เป็นนวัตกรรม (Y3) ข้อคำถามรวม 5 ข้อ สื่อการสอน-เทคโนโลยี (Y4) ข้อคำถามรวม 3 ข้อ และประสิทธิผลการสอนในรายวิชาเอก (Y9) ข้อคำถามรวม 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ประสบการณ์ในชั้นเรียน/นอกชั้นเรียน เป็นข้อมูลประเภทข้อเท็จจริง รูปแบบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ วัดตัวแปรสังเกตได้ รวม 7 ตัว คือ จำนวนเวลาที่ใช้ศึกษาและค้นคว้า (Y6) ข้อคำถามรวม 4 ข้อ ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ในชั้นเรียน (Y7) ข้อคำถามรวม 5 ข้อ ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน (Y8) ข้อคำถามรวม 4 ข้อ ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนอกชั้นเรียน (Y10) ข้อคำถามรวม 5 ข้อ ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์นอกชั้นเรียน (Y11) ข้อคำถามรวม 5 ข้อ เวลาที่ใช้ทบทวนบทเรียน (Y12) ข้อคำถามรวม 4 ข้อ เวลาที่ใช้ร่วมกิจกรรมสโมสร (Y13) ข้อคำถามรวม 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความไฝ่ฝันด้านการเรียนและอาชีพ ข้อมูลประเภทความคิด เห็น รูปแบบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ วัดตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ ความไฝ่ฝันทะเลาะทะเลาะ (X6)

ฉบับที่ 2 แบบวัดทัศนคติต่อการเรียน/อาชีพ/กลุ่มเพื่อนนอกสถาบัน เป็นแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ วัดตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ ทัศนคติต่อการเรียน/อาชีพ (X7) ข้อคำถามรวม 9 ข้อ ทัศนคติต่อกลุ่มเพื่อนนอกสถาบัน (Y1) ข้อคำถามรวม 6 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบวัดสมรรถภาพเชิงวิชาชีพตามกรอบแนวคิดของเอลสัน (Elson, 1997) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ รายละเอียดของพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถภาพเชิงวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

สมรรถภาพด้านมนโทัศน์ (Y14) หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และด้านวิชาชีพเฉพาะสาขา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ ข้อคำถามรวม 11 ข้อ

สมรรถภาพด้านเทคนิค (Y15) วัดจากทักษะบ่งชี้ 3 ประการ คือ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะปฏิบัติงานในวิชาชีพ และทักษะการจัดการ ข้อคำถามรวม 7 ข้อ

สมรรถภาพด้านบริบท (Y16) หมายถึง การตระหนักรู้ในแขนงวิชาชีพของตนเอง และการตระหนักรู้ในปัญหาเศรษฐกิจ-สังคม-การเมือง ข้อคำถามรวม 5 ข้อ

สมรรถภาพด้านการติดต่อสื่อสาร (Y17) วัดจากทักษะ 4 ประการ คือ ทักษะการนำเสนอ ทักษะการพูด ทักษะการเขียนและทักษะการฟัง ข้อคำถามรวม 7 ข้อ

สมรรถภาพด้านการบูรณาการ (Y18) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้และเทคนิคในบริบทที่เหมาะสม ด้วยความสามารถทางด้านการสื่อสารภายในตน ซึ่งวัดจากดัชนีบ่งชี้ 3 ประการ คือ การจัดการตนเอง (Organizing self) การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการตระหนักรู้ในตนเอง-การพัฒนาตนเอง โดยที่การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นการวัดทักษะสังคมด้านความตรงต่อเวลา การประสานงาน ความมานะอดทน ความยืดหยุ่น ความซื่อสัตย์ และวัดการทำงานเป็นทีมด้านความรับผิดชอบและความร่วมมือ การตระหนักรู้ในตนเอง คือ รู้ความสามารถของตนเอง รู้งานที่เหมาะสมกับตนเอง และรู้คุณค่าของตนเอง ส่วนการพัฒนาตนเอง คือ การมีเป้าหมายชีวิต และความสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ข้อคำถามรวม 15 ข้อ

สมรรถภาพด้านการปรับตัว (Y19) จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการปรับเปลี่ยนตนเองและด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การปรับเปลี่ยนตนเองวัดจากพฤติกรรมบ่งชี้ 3 ประการ คือ การปรับตัวเข้ากับประสบการณ์/สถานการณ์ใหม่ได้ ปรับตัวเข้ากับระบบ และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีความกดดันได้ ส่วนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ วัดจากการมองโลกในแง่ดี คิดเชิงบวก ข้อคำถามรวม 8 ข้อ

3.2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบวัดด้านความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเนื้อหา โดยผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน และโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ข) ปรับปรุงแก้ไข จากนั้น นำแบบสอบถามและแบบวัดทั้ง 3 ฉบับที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประจำปีการศึกษา 2541 เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของภาษาและความชัดเจนของข้อคำถาม หลังจากปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายแล้ว จึงตรวจสอบหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามและแบบวัด โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาบริหารธุรกิจ ประจำปีการศึกษา 2542 จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 50 คน วิเคราะห์ค่าความเที่ยงโดยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาช ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ	ค่าความเที่ยง α
ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการศึกษาในสถาบัน /มหาวิทยาลัย และความใฝ่ฝันในอนาคต	
ตอนที่ 2 หลักสูตร-การเรียนการสอน	0.7998
ตอนที่ 3 ประสบการณ์ในชั้นเรียน-นอกชั้นเรียน	0.8795
ตอนที่ 4 ความใฝ่ฝัน	0.8344
ฉบับที่ 2 แบบวัดทัศนคติต่อการเรียน/อาชีพ/กลุ่มเพื่อนนอกสถาบัน	0.7574
ฉบับที่ 3 แบบวัดสมรรถภาพเชิงวิชาชีพ	0.9111

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาแล้วในข้อ 3.2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นิสิตนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี สาขาบริหารธุรกิจ ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2542 จากมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันราชภัฏ เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตัวอย่างประชากร

3.3.1 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างสถาบัน/มหาวิทยาลัยที่เป็นที่นิยมของผู้เรียนสาขาบริหารธุรกิจ ด้วยเหตุผล 2 ประการ ดังนี้

3.3.1.1 สถาบัน/มหาวิทยาลัย ที่เป็นที่นิยมของผู้เรียนสาขาบริหารธุรกิจ ย่อมมีศักยภาพสูงในการจัดการศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ จึงนับเป็นแหล่งป้อนปัจจัยนำเข้า คือ บัณฑิตสาขาบริหารธุรกิจที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

3.3.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล กลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่พอ ถ้าจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 100 จะทำให้มีโอกาสปฏิเสธสมมติฐานในการทดสอบไค-สแควร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538) นอกจากนี้ งานวิจัยทางสังคมศาสตร์ จำนวนตัวอย่างที่นำมาศึกษาควรมีประมาณ 15 คน ต่อตัวแปรทำนาย 1 ตัว โดยเฉพาะถ้าเป็นการศึกษาที่ใช้หลักการวิเคราะห์หองศ์ประกอบ จำนวนตัวอย่างต่ำสุดควรเป็น 5 คนต่อ 1 ตัวแปรแต่ไม่ควรต่ำกว่า 100 คน (Stevens, 1986 อ้างถึงในทัศนีย์ บุญเติม, 2539: 72) ดังนั้น ในการวิจัยนี้ซึ่งมีตัวแปรทำนายทั้งหมดรวม 31 ตัวแปร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจึงไม่ควรต่ำกว่า 400 คน การใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างสถาบัน/มหาวิทยาลัยที่เป็นที่นิยมของผู้เรียนสาขาบริหารธุรกิจ จึงจะได้กลุ่มตัวอย่างสถาบันที่มีจำนวนนิสิตนักศึกษามากพอที่สามารถทำให้ได้ขนาดของตัวอย่างที่ใหญ่พอที่จะเป็นตัวแทนประชากรได้ดี

สถาบัน/มหาวิทยาลัยที่เป็นที่นิยมของผู้เรียนสาขาบริหารธุรกิจ พิจารณาจากจำนวนผู้สมัครสอบ จำนวนนิสิตนักศึกษาที่สถาบัน/มหาวิทยาลัยรับไว้ และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ จากสถาบัน/มหาวิทยาลัยนั้น สรุปได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

กลุ่มที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 1 แห่ง คือ คณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากเป็นที่แห่งเดียวของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่จัดการเรียนการสอนปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี สถาบันราชภัฏ จำนวน 3 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏจันทรเกษม เนื่องจากสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งที่จัดการเรียนการสอนสาขาบริหารธุรกิจหลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ ยังมีจำนวนนิสิตนักศึกษาไม่มากนัก

3.3.2 สุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา จากตัวอย่างสถาบันที่สุ่มเลือกไว้ในข้อ 3.3.1 อย่างไม่เจาะจง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) นำหนังสือพร้อมแบบสอบถามไปติดต่อกับสถาบัน/มหาวิทยาลัย แต่ละแห่งด้วยตนเอง ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยต้องนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ซึ่งมีสถานที่ทำการตั้งอยู่ที่ทบวงมหาวิทยาลัย จากนั้นสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยได้ออกหนังสือของสมาคมฯ ขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของงานวิจัยนี้ โดยมีสำเนาหนังสือให้ผู้วิจัยนำส่งมหาวิทยาลัยดังกล่าวอีกฉบับหนึ่งด้วย

3) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนตามวันเวลาที่สถาบัน/มหาวิทยาลัย แต่ละแห่งกำหนด เนื่องจากสถาบัน/มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาได้โดยตรง ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานเลขานุการคณบดี คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี เป็นผู้ประสานงาน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นผู้ประสานงาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ โดยอาจารย์ยุพาวรรณ วรณวณิช เป็นผู้ประสานงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สำนักงานวิจัยและประเมินผล เป็นผู้ประสานงาน

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย สำนักงานเลขานุการคณบดี คณะบริหารธุรกิจ เป็นผู้ประสานงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สำนักงานเลขานุการคณะ คณะวิทยาการจัดการ เป็นผู้ประสานงาน

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ เป็นผู้ประสานงาน

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต คณบดีคณะวิทยาการจัดการ เป็นผู้ดำเนินการให้โดยตรง

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณบดีคณะบริหารธุรกิจ ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นผู้ดำเนินการให้โดยตรง

ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2542- 4 กันยายน 2542

เนื่องจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ไม่ควรต่ำกว่า 400 คน และประชากรนิสิตนักศึกษาของสถาบันแต่ละแห่งก็แตกต่างกันมาก อีกทั้งแหล่งประสานงานด้านการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามก็แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามไปยังสถาบัน/มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งโดยพิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ประมาณร้อยละ 50 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 30 เนื่องจากจำนวนนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีจำนวนมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยสถาบันราชภัฏจำนวน 3 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เพราะจำนวนผู้เรียนสาขาบริหารธุรกิจยังมีไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากเพื่อทำให้ได้ขนาดตัวอย่างใหญ่พอตามที่ต้องการแล้ว สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างนี้มีความหลากหลายมากเกินไป หรือแตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่มมาก สรุปจำนวนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี ภาคปกติ สาขาบริหารธุรกิจ ประจำปีการศึกษา 2542 ของแต่ละสถาบัน/มหาวิทยาลัย จำนวนแบบสอบถามที่ส่งออก และจำนวนแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลการวิจัยสมมติฐาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนนิสิตนักศึกษา จำนวนแบบสอบถามที่ส่งออก และจำนวนแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำแนกตามสถาบัน

สถาบัน/ มหาวิทยาลัย	จำนวนนิสิต นักศึกษา	แบบสอบถามที่ส่งออก		แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละของจำนวน นิสิตนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละของ กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มที่ 1					
จุฬาลงกรณ์	415	225	54.21	110	24.88
ธรรมศาสตร์	536	280	52.23	147	33.26
เกษตรศาสตร์	397	200	50.37	185	41.86
				(442)	(100.00)
กลุ่มที่ 2					
ม. กรุงเทพ	998	300	30.06	286	58.85
ม. ทอการค้าไทย	1,133	350	30.89	200	41.15
				(486)	(100.00)
กลุ่มที่ 3					
ราชมงคล	132	132	100.00	125	25.41
สวนดุสิต	214	214	100.00	137	27.85
สวนสุนันทา	167	167	100.00	136	27.63
จันทร์เกษม	128	128	100.00	94	19.11
				(492)	(100.00)
รวม	4,120	1,998		1,420	
		(100.00)		(71.14)	
	(100.00)			(34.36)	

จากตารางที่ 5 แบบสอบถามที่ได้รับการส่งคืนและมีความสมบูรณ์ครบถ้วนที่จะใช้นำไปวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสมมติฐาน ได้เป็นขนาดตัวอย่างนิสิตนักศึกษา จำนวน 1420 คน จากจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น 4,120 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 34.36 ของจำนวนนิสิตนักศึกษาทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 71.14 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกทั้งหมด เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มประเภทสถาบัน พบว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในสถาบัน/มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งใกล้เคียงกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนรวม 442 คน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 24.88 ร้อยละ 33.26 และร้อยละ 41.86 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนรวม 486 คน จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย คิดเป็น ร้อยละ 58.85 และร้อยละ 41.15 ตามลำดับ

กลุ่มที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวนรวม 492 คน จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และสถาบันราชภัฏจันทรเกษม คิดเป็น ร้อยละ 25.41 ร้อยละ 27.85 ร้อยละ 27.63 และร้อยละ 19.11 ตามลำดับ

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์จำแนกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของการแจกแจงตัวแปร โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ด้วยโปรแกรม SPSS for windows 7.5

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เป็นรายคู่ โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด และแสดงผลในรูปเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตอนที่ 3 ตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง คือ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index-GFI) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและค่าสหสัมพันธ์ของค่าประมาณ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R-Square) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมลิสเรลเวอร์ชัน 8.14 (LISREL Version 8.14) ถ้าผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบความสัมพันธ์สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์นี้ พบว่า มีความสอดคล้องกัน ก็จะสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจได้ ถ้าผลการตรวจสอบพบว่า ไม่มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะใช้ผลจากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรลปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เป็นสมมติฐานนั้น พัฒนาและตรวจสอบความตรงให้ได้

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามได้อย่างสมบูรณ์

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ในการเปรียบเทียบเส้นทางอิทธิพล ขนาดอิทธิพล และทิศทางเส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงที่เป็นปัจจัยขององค์ประกอบในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาจากค่าที่วิเคราะห์ได้ต่อไปนี้

1. ค่าประมาณพารามิเตอร์อิทธิพลในโมเดล โดยวิธีวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

2. ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของโมเดล ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index- GFI) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของค่าประมาณ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์

การเปรียบเทียบด้วยค่าดังกล่าว เป็นการเปรียบเทียบโมเดลการวิจัยสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างประชากร 3 กลุ่มที่แตกต่างกัน ในประเด็นต่อไปนี้

1. ความแตกต่างของขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่มีต่อสมรรถภาพเชิงวิชาชีพ

2. ความแตกต่างของระดับความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม

ผลจากการเปรียบเทียบความตรงของโมเดลที่เป็นสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างประชากรสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะให้ข้อมูลที่เชื่อมโยงไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยในเรื่องที่สถาบันแต่ละประเภทจะนำไปใช้ประกอบในการตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย จัดหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพสาขาบริหารธุรกิจต่อไป นอกจากนี้ ผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ ยังเป็นการทดสอบเพื่อพัฒนาโมเดล กล่าวคือ ถ้าผลการเปรียบเทียบ พบว่าโมเดลสมรรถภาพเชิงวิชาชีพสาขาบริหารธุรกิจมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของทั้งสามกลุ่มตัวอย่างประชากร แสดงว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้ได้ถูกตรวจสอบยืนยันแล้ว และสามารถนำไปใช้อ้างอิง เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถภาพเชิงวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาบริหารธุรกิจในระดับอื่น ๆ ต่อไป